

Vətənə daş, torpağa qardaş, ölkəyə vətəndaş olduq

Daş, tarixdir, əsrlərin o başından bu başınadək ötən tarix. Biz olmasaydıq, o tarixi kim yaşadardı? Biz Vətənə daş olduq. Hər dağında, hər qayasında, çayında, hər elində... Daş olduqca da daşlaşdıq. Tariximizi yazdıq. Hünər, qəhrəmanlıq səhifəsini öz əllərimizlə yazıb bu Vətənin daşına çevrildik. Qoparmaq istədilər, qopmadıq. Daşmaq istədilər, yerimizdən qaldıra bilmədilər. Əlləri külünglə gəldilər üstümüzə, yerimizdən bir qətrəmizi qopara bilmədilər. Çünki biz bu Vətənin daşı olduq. Yerindən tərpənməyən, düşdüyü yerdə ağır olan daşı...

Vətəni, bu torpağı bu günlərlə gətirib çıxara bilməmişik. Deməli, biz həqiqətən də ölkəmizin vətəndaşı olmağı haqq etmişik.

Cox uzağa getməyə...

Bəli, daş tariximizi kəlmə-kəlmə oxuyub öyrənmişik. Kimlərin bu xalqla hansı münasibətdə olduğunu, kimlərin üzde, kimlərin arkada dostluğunu da, düşmənliliyini də görmüşük.

Çox uzağa getməyə, yaşımızın imkan verdiyi, özümüzü anladığımız dövrlərə bir nəzər salaq. Biz haralardan haralara gəldik. Bizim

Qardaş arxadır, dayaqdır. Qardaş düşmən çəpəridir. sinəsini qabağa verib arxadakıları qoruyan, nümusunu, qeyrətini çəkən, elinin qızını-gəlinini göz bəbəyi kimi qoruyan, ağsaqqal-ağbirçəyinə sayğı ilə yanaşan oğuldur. Düşmənin əyri baxan gözünü oyan, el qoruqçusu, torpaq sevdalısı, məmləkət qeyrətçisidir. Həddi-buluğa çatan gündən kişiliyini hiss edən, çiyinlərindəki yükün nə olduğunu anlayan, bütün bunlara görə də həyat tərzini quran igidir, ərdir.

Vətənin sərhədlərini oğul üçün binə edib Yaradan. Edib ki, dünyaya göndərdiyi ərlərlə qorunsun parça-parça ayırılıb məmləkətlərə, Vətənlərə, ölkələrə böldüyü yer üzü. "Məhz oğullarla qorunmalıdır Vətən" deyib Yaradanımız. Bu missiyanı, vəzifəni yaradı-

İşdən onlara bəxş edib.

Biz hamımız-kişili-qadınli torpağın qardaşlarıyıq, onu mühafizə edənlərik. Qadınlara yaradan o vəzifəni verib ki, dünyaya oğul gətirsinlər. O oğullar isə torpağa canlarını qurban vermək üçün gözlərini dünyaya açsınlar. Elə buna görə də deyilməyibmi ki, oğul torpaq payıdır. Yəni istənilən bir məqamda yaşından asılı olmayaraq o torpağın-ən çox sevdiyi sevdalısının payına çevrilə bilər...

Biz ölkəmizə vətəndaş olduq. Xalq şairi rəhmətlik Məmməd Araz yazırdı ki, Vətən daşı olmayandan olmaz ölkə vətəndaşı. Biz ölkəmizin vətəndaşı olmağı əsrlərdir haqq edirik. Çünki öncə onun daşı olmağı bacarmışdıq. Tarixin o üzündən bəri əllərimizlə yazdığımız salnamələri vərəqləsək, görərik ki, bu xalq yadelli işğalçılarla, torpağımızda gözü olanlarla, bu səbəbdən də ölkəmizə yürüşlər edənlərlə necə mübarizələr aparıb, bu torpağın hər bir qarışının qorunması, mühafizə olunması üçün canından keçib. Beləliklə də biz Vətənin daşı olmuşuq ki, bu

başımıza nələr-nələr gəldi. Qonşuluqdan kənar qonşumuzdan-ermənilərdən söhbət açmaq. Hansı ki, ötən əsrin əvvəllərindən süfrələrimizin başındakı düşmənlərimizdir bu yersiz-yurdsuzlar. Haradan gəlib bizimlə qonşu oldular, heç bilmədik. Bir də ki qonşu oldular deyəndə, onların torpağı yox idi ki, bizimlə də qonşu olar. Bizə sığınacağına, süfrəmizin qırıq-quruğu ilə dolana-dolana içimizdə düşməne çevrildilər. Sonra torpaqlarımıza göz dikənlərin havadarları hərdən bir qarışımızı qoparıb "onların olsun" dedi və beləliklə də bu vəhşi qəbilə qulağımızın dibində düşmən qonşumuza çevrildi.

Başqasının hesabına torpaq sahibi olanlar elə ki, bir qədər özlərinə gəldilər, başladılar yeni-yeni torpaq iddialarına. Yeni bunları da onlara vəsiyyət edənlər, başa salanlar var idi. Yoxsa əzəldən torpağı, bu torpağa bağlılığı, sevdası olmayan yaradılarda sonradan bu hisslər formalaşdırılmaz.

Arxalarında dayananlar, əslində Azərbaycanın varlığını, sərvətini sinirə bilməyənlər erməni adlı varlıqları qızıdırıb ortaya saldı ki, bizim hüzurumuzu qaçırsınlar. Dinc yaşamağımızı, regionda söz sahibi olmağımızı əngəlləsinlər. Çünki bu dövlətin sabahındakı işiq onların gözlerini qamaşdırıb korluq həddinə gətirməkdə idi.

Ötən əsrin 80-ci illərinin sonu, 90-cı illərinin əvvəllərində ermənilər qızıdırılıb yenidən ortaya salındılar. Bütün havadarlarının gücü ilə Azərbaycan topaqlarını işğal etmək, bu ölkənin bu gününü yaralamaq, o yaraların illərlə qan süzməsinə çalışdılar. Beləliklə də XIX-XX əsrin ayrı-ayrı illərdə ermənilərin azərbaycanlılara qarşı törətdikləri soyqırımlar 80-ci illərin sonundan başlanan erməni işğalçılıq siyasəti ilə başa çatdı. Nəticədə həmin illərdə Azərbaycanda hakimiyyətdə olan AXC-Müsavat cütlüyünün də ermənilərin havadarları ilə əlbirliyi ilə topaqlarımızın 20 faizdən artığı erməni faşistləri tərəfindən işğal edildi.

İşğal edildi, yoxsa...

Topaqlarımız əslində ermənilərə satılmışdı. Səriştəsiz qruplaşmanın vəzifə kürsüsünə, hakimiyyətdə qalmaq arzusuna, yerlərini bərkitmək istəklərinə qurban getmişdi Qarabağ və Şərqi Zəngəzur. Lakin siyasət o qədər ikibaşlı idi ki, AXC-Müsavat cütlüyü topaqları satmaqla yanaşı, həm də minlərlə oğul və qızımızın, günahsız körpənin qətlinə fərman vermişdi. Vətən daşı olan torpaq sevdalılarımız əllərində ov silahı, şana, yaba, dırmıq ilə düşmənin qarşısına çıxmışdılar. Düşməni isə havadarları tərəfindən ən müasir silahlarla silahlanmışdı.

Bizim hakimiyyət həvəslilərimiz isə topaqları satıb otaqlarında gizlənmüş, Qarabağ üçünlükə uman insanların dəqiqəbəşigələn telefonları açmırdılar. İnsanlar cəbhədə kütləvi şəkildə şəhid olurlar, qan su yerinə axır, soydaşlarımız öz ata-baba ocaqlarından, əzəli yurdundan silah burnunda çıxarılır, qovulur, hakimiyyətdəkilər isə susmağa üstünlük verirdilər.

Bu səbəblərdən də heç vaxt işğal sözü ilə razılaşmaq istəmirəm. Erməni kim idi ki,

doğrusu Vətənin daşı olmaq da gerek Ulu Yaradan tərəfindən insana nəsihət edilə. Çox təəssüf ki, onların bu nəsihətdən payı olmadı. Tarixin səhifələrində deyil, zibilliyində yer aldılar.

Beləliklə, 30 il...

90-cı illərin əvvəllərində minlərlə şəhid versək də, insanlar hər qarış topraq uğrundan canından keçsə də, lakin milli ordumuzun yox dərəcədə olması, hakimiyyətdə olanların isə qəti şəkildə yaxına durmaması nəticəsində topaqlarımız anası Azərbaycandan ayrı düşməli oldu. Düşməni 30 il əzəli topaqlarımızda at oynatdı. Sərvətlərini daşdı, satdı-sovdu, tarixi-mədəniyyət abidələrimizi, məscidlərimizi yox etdi, bir sözlə, daşı daş üstündə qoymadı. Bu topaqlara faşizmin ən qəddar üsullarını tətbiq etdi. Bununla bir tərəfdən də həqiqəti ortaya qoydu əslində. "Bu topaqlar bizimdir", - deyən ermənilərin yanlış fikirdə olduğunu əl ilk günlərdən təsdiqlədi. Çünki insan övladı özünün olanlara qətiyyətlə bu divanı tutmazdı.

Minlərlə məcburi köçkün ozanmankı iqtisadiyyatı çökmüş Azərbaycanın dörd bir tərəfinə yayıldı. Həmin vaxtlar insanların hansı zülmərlə, çətinliklərlə qarışmasına, hansı şəraitdə yaşamasına çoxlarımız şahidik. O zamana kimi ki, Ulu Öndərimiz yenidən Azərbaycanda hakimiyyətə gəldi, AXC-Müsavat qruplaşması hakimiyyətdən uzaqlaşdırıldı. Bundan sonra iqtisadiyyatımız, sosial həyatımız kimi, məcburi köçkünlərin də həyat tərzini dəyişməyə başladı. Ancaq onlar üçün nə qədər təminatlı şərait yaradılarsa da, yurd həsrəti, ocaq arzusu bir saniyə də bu insanları tərk etmədi. Minlərlə soydaşımız əl qəriblikdə yurd həsrəti, hicranı ilə dünyasını dəyişdi.

Topaqlarımızdan 30 il ayrı qaldığımız illərdə 1993-cü ildən başlayaraq Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən əzəli yurdlarımızın geri alınması üçün çoxsaylı tədbirlər həyata keçirildi. Milli Ordumuz təkmilləşdirilməyə başlandı. Hələ Ulu Öndər Naxçıvanda olarkən bu addım orada atılmışdı. Çünli Öndərimiz yaxşı bildirdi ki, nə qədər ki, ordumuz yoxdur, torpaq

vəfa etmədiyi işləri 2003-cü ildən dövlətimizin başçısı, Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyev davam etdirdi. Ölkə iqtisadiyyatı ilə ordu quruculuğu əl bir paralel şəkildə inkişaf etdirildi ki, onların tarazlığı eyni səviyyədə oldu.

2020-ci ilə qədər düz 17 il ölkə rəhbəri dünyanın ən mötəbər kürsülərindən beynəlxalq təşkilatlara üz tutdu. Onlara Azərbaycan həqiqətlərini çatdırdı. Erməni yalanlarını ifşa etdi. Sülh yolu ilə topaqlarımızın qaytarılması uğrunda mübarizə apardı. Lakin dünya susdu. Ədalətə kar olduğu üçün deyilənləri eşitmədi və anlamadı.

Lakin dövlətimizin başçısı bütün bayram və əlamətdar günlərlə bağlı xalqa müraciətlərində həmişə onu da vurğulayırdı ki, topaqlarımız bir gün azad olunacaq. Sülh yolu ilə olmasa, hərbi yolu ilə topaqlarımızı azad edəcəyik. Bu, tarixi ədalətdir. Bu ədalət bir gün qalib gələcək.

Belə də oldu

2020-ci ilin sentyabr ayı... Əsl Vətən daşı, torpaq qardaşı, ölkə vətəndaşı olduğumuzu təsdiq etdiyimiz o gün-27 sentyabr. Həmin gün dövlətimizin başçısı televiziya ilə xalqa müraciət edərək İkinci Vətən Müharibəsinin başladığını bəyan etdi.

Erməni vəhşiliyinə, tamahına son qoymağın vaxtı çatmışdı. Müharibənin başlaması acı xəbərdir. Bunu kitablardan da oxumuşuq, filmlərdən də öyrənmişik, 90-cı illərdə Birinci Vətən müharibəsində isə canlı şəkildə görmüşük. Lakin dövlətimizin başçısının müharibənin başlanması ilə bağlı bəyanatını sevinclə qarşıladıq. İnanın ki, bu, dünya tarixində ilk belə hadisə idi. Bunun isə səbəbləri vardı: biz Vətənin daşı idik, torpağın qardaşı, sevdalı idik. Əsl vətəndaş idik. Bax əl bunlara görə də Vətənin tamlığı, ərazi bütövlüyü uğrunda ölümə gətirdiyimizi bilib-sevinirdik. Müharibəni aqlamaqla, sızılamaqla deyil, sevinclə, qürurla qarşılayırıdık.

Həmin gündən etibarən bütün Azərbaycan ayağa qalxdı. Hər kəs cəbhəyə yollanmağa can atırdı. Səfərbərlik idarələrinin qarşısı insanla dolu idi. Lakin milli ordumuz öndə idi. Könüllü gedənlərin sayı-hesabı yox idi. Bu səbəbdən

dan almışdıq. Bu sevinclə daha bir güc tapmışdıq özümüzə, əmin idik ki, qələbə bir-birinin ardınca bizim olacaq və biz Böyük Zəfəri yaşaya biləcəyik...

Zəfər sevincini yaşaya bildik

Tarixi Zəfər Vətən daşı olanların əsl vətəndaşlığı sayəsində qazanıldı. Ölkəmizdə yetişdirilən vətənpərvər gənclərə hərbin sevdirməsi, torpaq sevgisinin aşılması, əzəli yurdlarımızın uzun illər haqsızlığa qurban gətməsinin, minlərlə insanın da bu ədalətsizliyə tuş gəlməsinin bütün detalları ilə çatdırılması onlarda düşmənin gözlerini oymaq, qisas almaq hissini ən yüksək həddə çatdırmışdı. Bu səbəbdən də gənclər çoxdan idi ki, o günləri gözləyirdi. Həmin gün isə 2020-ci ilin sentyabr ayının 27-dən noyabr ayının 10-dək düz 44 gün davam etdi. Bu dəfə də minlərlə şəhid verdik, minlərlə qazımız oldu. Lakin bu dəfə 90-cı illər müharibəsindəki kimi əllərimiz boş qalmadı. İgidlərimiz cəbhədən evlərinə Zəfər sevinci, əzmi, qüruru ilə qayıtdılar.

Biz Zəfər çaldıq. Qarabağı və Şərqi Zəngəzuru erməni tapdığından xilas etdik. 30 illik həsrət sona çatdı. Bütün xalq qələbə sevincini yaşadı, ölkə toy-bayrama büründü.

Bəli, şəhid verdik, üreyimizdən qara qanlar axıtdıq. Övlad itirmək heç də asan məsələ deyil. Lakin biz analar oğulları Vətən üçün dünyaya getiririk. Bax tək təsəllimiz bu oldu.

Ali Baş Komandanımız və rəhbərlik etdiyi Milli Ordumuz bizim namus, ləyaqət məsələmizi həll etdi. İllərlə topaqlarımızın işğal altında olmasını başımıza qaxanc edənlərin yanında alınımızı açıq, üzümüzü ağ etdiklər. Buna görə də şəhidlərimizin ruhu qarşısında baş əyir, Ali Baş Komandanımıza dünya durduqca minnətdarlıq edir, Milli Ordumuzla qürur duyuruq. Biz hər zaman Vətənimizin bax, belə daşı, ölkəmizin bax, belə vətəndaşı olmuşuq. İgidlik, qəhrəmanlıq, ərik abidəsi olmuşuq. Bunu 2020-ci ilin 44 günü bir daha təsdiq etdi.

Mətanət Məmmədova